

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Det Danske Samfund

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 440. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1839_628-txt-shoot-idm589/facsimile.pdf (tilgået 08. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

ning til Hjælp, thi den *Vei, Engelskmændene selv følger i Videnskabeligheden*, kan vi naturligviis ikke følge, da den, som sagt, udelukker Menneske-Historien, saa den *Engelske Vei*, hvorpaa den skal befordres, maa vi selv haade afstikke og anlægge, hvad ei kan skee uden paa *Tydske* at ile forud med Tanken, og ved en *historisk Anskuelse* optage et Billede i os haade af Veien og Maalet.

Vistnok behøve ikke alle Arbeiderne paa Veien, endsiige da alle de Veifarende, at gjøre sig denne Uleilighed, der i alt Fald vilde spille deres Tid og sagtens kun trætte og forvirle de Fleste, men een Gang maa det dog gjøres, og til en vis Grad forstaaes af Endeel, om Værket skal lykkes, og da jeg nu kun alt for meget og alt for gierne har befattet mig med Optagelsen i Tankerne og Opmaalningen paa fri Haand, maa jeg dog prøve, om Udbyttet ei kan gjøre sin Nytte til at understøtte mit Forslag om at oprette et *Historisk Selskab* i Norden, der virker paa samme Maade for den *Historiske*, som de *Engelske* Natur-Philosopher for den *Mathematiske* Betragtning og Benyttelse af Menneske-Livet, altsaa ved *virkelige Forsøg* (Experimenter), *levende Vexel-Virkning*, *følelig Tale* og *Skrift*, og det Sidste i ligesaa *smaa* Bøger til daglig Brug, som *store* Værker til Samling, videnskabelig Brug og almindelig Beundring.

Vist nok var det allerbedst, naar Man kunde og vilde *gaar* ind paa dette Forslag, uden videre, og lade Tiden vise, hvorvidt Man dermed kunde komme; og Man skulde tænke, at især *Regjering, Adel, Geistlighed* og *Retuens Midler*, vilde med Fornøielse række Haand til et Foretagende, der saabenbar er i alle historiske

Forholds Interesse; men dog er det neppe at vente selv i *England*, og da endnu mindre hos os; thi staaer end alt det *Historiske* hos os paa en *bedre* Fod end andensteds, og vilde altsaa vinde mest ved, at der kom Liv og Grundighed i den historiske Tankegang, saa er Man dog hos os alt for vandt til enten at glemme det virkelige Liv over sine egne Ideer, eller kun at see paa *Øieblikkets* Vinding i Indkomst eller Magelighed, saa Man sædvanlig hverken seer og sænder den truende Fare, eller skatter den Vinding, der kræver Austrængelse og forrenter sig kun kiendelig i Fremtiden.

Dette, at den *Mathematiske* Betragtning af Menneskelivet er beregnet paa *Øieblikket*, som det, hvori Alt maa vindes eller tabes, medens den *Historiske* Betragtning udspringer af det *Forbigaaende* og *Tilkommendes* Forbindelse, det vil *nuomstunder* selv i Norden lægge saamange Hindringer iveien for et *Historisk* Selskabs Oprettelse og Virksomhed, at Begeistringen trænger til Lys for at vove derpaa, og dets naturlige Forbundue maaske til en Lærestreg, for de komme til Hjælp med Pengemidlerne, som vil være nødvendige, naar *Menneske-Historien* skal grundig oplyses og videnskabelig ndarbeides. Hvor imidlertid Mennesket føler sin Værdighed, som en mageløs Skabning i Guds Billede, *Jordens* Konge og Kæmpe for Udødelighed, der vil nu ogsaa opgaae et Lys over *Menneske-Naturen*, som viser, den skamskændes ved at underordnes en langt *lavere* Natur end den selv er, og *Menneske-Livet* spildes ved at opoffres for et Udbytte, der i Sammenligning ei er værdt at nævne, saa ingen *Selv-Betragtning* kan for *Mennesket* være mere *unaturlig* end den *Mathematiske*, ingen Tids-Regning dummere

